Actualisatie landschapsontwikkelingsplan Gemeente Nijkerk 2025-2026

Participatieverslag

Contact	C.Borst
Datum	01-06-2026
Versie	1
Taakveld	Ruimte

Inhoud

Voorwoord 3
Wat hebben we gedaan? 3
Waarom doen wij dit samen? 3
Wat was uw invloed? 3
Wat hebben we gevraagd en wat stond al vast? 4
Wie konden er meedoen? 4
Wat hebben we georganiseerd? 4
Wat heeft het opgeleverd? 6
Wat viel ons op? 9
Hoe is het proces verlopen en hoe kijken wij hierop terug? 10
Wie beslist en hoe ziet het vervolg eruit? 10
Wat kunt u doen als u bezwaar wilt maken? 10
Met wie kunt u contact opnemen? 10
Bijlagen 1 Verslag inwonersbijeenkomst 11
Bijlagen 2 Reacties stakeholders 20

Voorwoord

Voor u ligt het participatieverslag van het participatieproces dat heeft plaatsgevonden tijdens de actualisatie van het Landschapsontwikkelingsplan van de gemeente Nijkerk. In dit verslag leest u hoe de participatie heeft plaatsgevonden en wat de resultaten zijn geweest. Uiteraard leest u ook wat er met deze resultaten is gedaan. Dit verslag is voor inwoners en belanghebbende partijen die geïnteresseerd zijn in het landschapsontwikkelingsplan van gemeente Nijkerk. Het verslag bestaat uit de volgende hoofstukken:

- Wat hebben wij gedaan?
- Waarom doen wij dit samen en wat is uw invloed?
- Wat hebben wij aan u gevraagd? Wat stond al vast?
- Wie konden er meedoen?
- Wat hebben wij georganiseerd?
- Wat heeft het opgeleverd?
- Wat viel ons op?
- Wie beslist er?
- Hoe is het proces verlopen en hoe kijken wij hierop terug?
- Hoe ziet het vervolg eruit?
- Wat kunt u doen als u bezwaar wilt maken?
- Met wie kunt u contact opnemen?

Wat hebben we gedaan?

In januari 2019 is het landschapsontwikkelingsplan (LOP) van de gemeente Nijkerk vastgesteld. Dit plan vormt de basis voor het behouden en versterken van onze lokale landschappen. Na de beleidsevaluatie (2024) blijkt het LOP een goed hulpmiddel om landschapsinclusief te handen, maar er zijn ook verbeterpunten. Samen met adviesbureau De Regt en Danz en communicatiebureau Wilde woord hebben we gewerkt aan de actualisatie. Het doel was om het LOP nog beter aan te laten sluiten op toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en te verbeteren als praktisch hulpmiddel voorinwoners. We wilden met name de leesbaarheid van het plan verbeteren, zodat het begrijpelijk blijft voor iedereen. Daarom werken we ook aan een folder, duidelijke teksten op de gemeentelijke website en een klikbare kaart. We vinden het belangrijk om de mening en belangen van inwoners en andere betrokkenen te kennen. Daarom hebben we in 2025 een participatieproces georganiseerd. Verderop in dit verslag leest u hier meer over. Als het LOP is vernieuwd en de communicatie klaar is, gaan we werken aan een uitvoeringsprogramma. In dit programma staat hoe we de plannen uit het LOP uitvoeren. Hierbij gaat het vooral om biodiversiteit en het landschap.

Waarom doen wij dit samen?

Het doel van het participatieproces was om inwoners te informeren over de veranderingen in het Landschapsontwikkelingsplan (LOP). Hierbij informeren hebben wij een terugkoppeling gegeven over de beleidsevaluatie en proces actualisatie. Daarnaast wilden we van inwoners en belanghebbende partijen weten zij vonden van de nieuw opzet van het LOP. We waren vooral benieuwd naar of u het vernieuwde LOP duidelijk vond en of u het gemakkelijk zou kunnen gebruiken.

Wat was uw invloed?

Tijdens het participatieproces werd u geïnformeerd en nu kon inspreken op de nieuwe versie van het LOP. Daarbij was het belangrijk om te weten dat de landschapsvisie en de landschappelijke kaders gelijk zijn gebleven, waardoor u geen mogelijkheid had om daarop in te spreken. We wilden wel graag van u weten of de nieuwe opzet van het LOP ook daadwerkelijk zorgt voor een praktisch document. Daarom hebben we u gevraagd om mening en tips achter te laten. Op deze manier had u inspraak op de ontwerprichtlijnen, kaarten en teksten.

Wat hebben we gevraagd en wat stond al vast?

In het verleden is bij het opstellen van het huidige LOP (2018) actief meegedacht door diverse stakeholders en belanghebbenden over de inhoud van het LOP, via een klankbordgroep. Zo is bijvoorbeeld de natuurkaart met aanwezige soorten tot stand gekomen op basis van kennis en input van inwoners en IVN. Daarnaast zijn er voor inwoners en ondernemers diverse dialoogtafels georganiseerd, waarbij men kon meedenken over het landschapsbeleid en de visie. Bij deze actualisatie zijn deze onderdelen inhoudelijk niet gewijzigd. Daarom maakten zij deze keer geen deel uit van het participatieproces.

Voor het vernieuwde LOP stonden de volgende onderdelen al vast:

1. Landschappelijk streefbeeld
2. Landschappelijke thema's

Er was wel ruimte voor inspraak op de volgende onderdelen van het LOP:

1. Opzet van de nieuwe documentstructuur
2. Teksten: zijn ze goed leesbaar en begrijpelijk?
3. Kaartmateriaal
4. Voorbeelden van de ontwerprichtlijnen
5. Gereedschapskist

Wie konden er meedoen?

De volgende belanghebbende zijn uitgenodigd voor het participatieproces:

- Inwoners van gemeente Nijkerk (buitengebied)
- Stichting Natuur en Milieuzorg Noordwest Veluwe
- Natuur en Milieu Gelderland Federatie
- IVN Nijkerk
- LTO Noord
- BoerenNatuur Veluwe
- Stichting BAO
- Stichting Buurtschap Slichtenhorst

Wat hebben we georganiseerd?

Het participatieproces bestond uit twee onderdelen. Belangrijke organisaties zijn uitgenodigd voor gesprekken (stakeholderbijeenkomsten). Inwoners en ondernemers zijn uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst.

Overzicht van de bijeenkomsten:

3 oktober 2025	Stakeholderbijeenkomst met 3 organisaties
28 oktober 2025	Stakeholderbijeenkomst met 4 organisaties
26 januari 2026	Informatiebijeenkomst met 100 aanmeldingen
28 januari 2026	Schriftelijke reactie stakeholders

Tijdens de stakeholderbijeenkomsten is een presentatie gegeven over het proces en de evaluatie van het LOP. De deelnemers konden reageren op de verbeterpunten en hun mening geven. Na deze gesprekken is het concept van het LOP aangepast. Verder is bij de informatiebijeenkomst ook een presentatie gegeven. Hierin is uitgelegd wat het LOP is en hoe de actualisatie tot stand is gekomen. In de zaal hingen posters. Daarop konden inwoners en ondernemers hun tips en ideeën schrijven. Dit ging vooral over de ontwerprichtlijnen. Ook was er een online vragenlijst aanwezig bij elke poster. Er was ook een plek waar mensen algemene vragen konden stellen. Van alle bijeenkomsten zijn verslagen

gemaakt. Als laatste, kregen de deelnemende belanghebbende partijen de kans om schriftelijk mee te denken met het ontwerp. Zij ontvingen eind december 2025 het vernieuwde LOP, zodat zij inhoudelijk konden reageren. De resultaten van alle participatieactiviteiten staan in de bijlage.

Afbeelding 1. Plenaire onderdeel van inwonersbijeenkomst in vergader- & congrescentrum de Schakel

Afbeelding 2. Wandeling lang posters met ontwerprichtlijnen en (online) vragenlijst

Wat heeft het opgeleverd?

Alle participatie activiteiten samen hebben het volgende opgeleverd. Hier leest u een samenvatting van de belangrijkste inbreng van de inwonersbijeenkomst en belanghebbende organisaties. Details over inbreng en wat wij hiermee hebben gedaan leest u in de reactietabel in de bijlages.

Inwonersbijeenkomst

De meeste deelnemers van de bijeenkomst vinden het LOP duidelijk en goed opgebouwd, maar vragen tegelijk om minder vakjargon en meer eenduidige, begrijpelijke taal. Ze denken dat ze de ontwerprichtlijnen goed kunnen gebruiken bij eigen initiatieven. Een aantal bewoners herkent zich niet in de voorbeeldafbeeldingen en vraagt om betere aansluiting bij de werkelijke situaties met name in het slagenlandschap. Daarnaast waren er ook zorgen over verstedelijkingsprojecten van Amersfoort en Nijkerk zelf. Men is bang dat het buitengebied verloren gaat.

Afbeelding 3. Overzichtsfoto tijdens inwonersbijeenkomst

Natuur- en Milieu Federatie/Stichting Natuur en Milieuzorg Noord West Veluwe/IVN Nijkerk

De natuurorganisaties vinden het LOP te sterk gericht op landschapsarchitectuur en te weinig op biodiversiteit. Ze benadrukken dat uitsluitend lokaal-inheemse soorten gebruikt moeten worden en dat exoten uit de beplantingslijst moeten verdwijnen. Ook pleiten zij voor lokale herkomst van plantmateriaal (historisch gezien). IVN Nijkerk heeft dit tijdens stakeholdergesprekken ook aangegeven en vragen meer aandacht voor fauna en maatregelen voor biodiversiteit in de ontwerprichtlijnen. Daarnaast vinden ze het mooi om te lezen dat nu ook de stadsranden ruim aandacht krijgen in het streefbeeld.

Veder leveren zij uitgebreide feedback op zowel de structuur van het LOP als de inhoud van de streefbeelden en kaarten. Belangrijkste punten zijn:

- Meer aandacht voor stadsranden (benoemen meekoppelkansen A28 en N303)
- Een duidelijkere koppeling met het ruimtelijk instrumentarium (bestemmingspannen, omgevingsplan, omgevingsvisie en andere bestaande beleidsregels (juridisch)
- Een actievere rol van de gemeente in landschapsherstel en meer ecologische onderbouwing (flora, fauna, waterkwaliteit, weidevogels).

LTO Gelderse Vallei
LTO wijst op spanning tussen compacte bouwblokken en eisen voor dierenwelzijn en emissiereductie. Ze vragen meer ruimte voor maatwerk, bijvoorbeeld om ventilatie of zonnepanelen goed te kunnen toepassen. Daarnaast vragen ze om duidelijkheid over de status van het LOP. Gaat het om een inspirerend document of toetsingskader.

Stichting buurtschap Slichtenhorst
Stichting Slichtenhorst geeft veel detailfeedback op het deelgebied Slichtenhorst en pleit ervoor om dit sterker te erkennen als waardevol landschap. Ze willen dat het LOP sturender wordt, dat Slichtenhorst als landschappelijke parel wordt benoemd en dat erfgoed (zoals bakhuisjes en landschappelijke structuren en tabaksteelt-elementen) beter worden verankerd. Ze zien graag een betere weergave van het gebied Slichtenhorst terug in kaarten en streefbeelden. Verder vragen zij om herstel van landschapselementen, aandacht voor fauna, hydrologie, beken en waterberging binnen de ontwerprichtlijnen. Zij pleiten voor herstel van het landschap en daar horen geen zonnevelden en windturbines in thuis.

Adviescommissie Omgevingskwaliteit (AOK)
De commissie adviseert om het LOP te starten met een analyse van het huidige landschap en de belangrijkste kansen en bedreigingen. Ze vragen om betere beschrijving van overgangen tussen verschillende landschapstypen (overgangsgebieden), scherpere positionering van de “parels” en het toevoegen van inspirerende voorbeelden of ontwerptools voor thema’s zoals energie, landbouw en wonen. Daarnaast vragen ze zich af hoe het LOP zich verhoud tot de plannen voor Oostelijk Nijkerk.

Opbrengst	Conclusie
Slagenlandschap minder herkenbaar	We hebben de afbeeldingen van de ontwerprichtlijnen voor erven in het slagenlandschap en beplantingslijsten aangepast, zodat ze beter passen bij bestaande situaties.
Inheemse beplanting en beplantingslijst	Lijst klimaatbestendige soorten bevat alleen nog maar inheemse beplanting. Exoten met een laag risico op invasiviteit zijn eruit gehaald. De totale beplatingslijst is daarnaast nog een keer bekeken en aangepast.
Juridische status verwarrend	Er is in de inleiding een alinea over de juridische status van het LOP en de ontwerprichtlijnen opgenomen om zo hopelijk meer duidelijkheid te geven over de juridische status.
Relatie met omgevingsvisie en parels	In de inleiding is de tekst over de relatie tussen het LOP en de omgevingsvisie aangepast. Daarnaast hebben we de landschappelijke parels uit de omgevingsvisie in de teksten en de kaarten terug laten komen.
Meer aandacht biodiversiteit in ontwerprichtlijnen	We begrijpen de zorgen over biodiversiteit en natuur goed. Het LOP richt zich op primair op het herstellen en versterken van het

Opbrengst	Conclusie
	landschap, waarbij natuur een belangrijk onderdeel is. We hebben belangrijke soorten toegevoegd onder de kopjes flora en fauna in de verschillende landschapstypen. Ook hebben we de gereedschapskist (toolbox) uitgebreid met extra voorbeelden en hulpmiddelen rondom beheer. Op regionaal niveau werken we samen verder aan de thema's groen-blauwe dooradering en basiskwaliteit natuur. Deze onderwerpen worden dus buiten het LOP verder uitgewerkt. Daarom voegen we op dit moment geen extra richtlijnen toe over biodiversiteit in het LOP.
Relatie oostelijk Nijkerk (zorg)	Het LOP is een belangrijk kader voor de Omgevingsvisie en voor het project Oostelijk Nijkerk. In het LOP staan de belangrijkste waarden van het landschap en ontwerpprincipes die helpen bij de verdere uitwerking van het project. Ook bevat het LOP een streefbeeld dat gebruikt kan worden in het gebied. Het project biedt kansen om landschappelijke structuren te versterken. De verdere uitwerking gebeurt binnen het project Oostelijk Nijkerk.
Ideeën voor uitvoering	Ideeën en tips voor projecten in de uitvoering zijn samengevat. We nemen deze mee als we starten met het uitvoeringsprogramma. Dit proces begint in het najaar van 2026 zodra het LOP is vastgesteld.
Stadsranden en overgangsgebieden	We zijn het eens dat overgangsgebieden belangrijk zijn. Deze gebieden hebben vaak eigen kenmerken, die moeilijk in algemene regels te vatten zijn. Daarom is maatwerk altijd nodig, ook naast de ontwerprichtlijnen. In overgangsgebieden kijken we extra goed naar het landschap en de omgeving (hoofdstuk 2). Ook krijgt de overgang tussen stad en buitengebied extra aandacht in het streefbeeld. Zo kan dit als belangrijk uitgangspunt worden gebruikt in gebiedsprocessen of woningbouwprojecten.
inspirerende voorbeelden ontwerptools voor thema's zoals energie, landbouw en wonen	Deze onderwerpen komen terug in de landschappelijke thema's die naast de ontwerprichtlijnen zijn beschreven. Het zijn belangrijke onderdelen van het buitengebied.

Opbrengst	Conclusie
	Daarnaast werken we aan een compact communicatiemiddel en een nieuwe webpagina. Hierin nemen we ook voorbeelden op, zodat deze duidelijk en makkelijk te vinden zijn. We kiezen daarbij voor een simpel ontwerpvoorbeeld, zodat verwarring of onduidelijkheid van verschillende afbeeldingen wordt voorkomen in het LOP zelf.
Beheer en boring landschappelijke inpassing	We onderzoeken hoe we landschappelijke plannen beter kunnen vastleggen en welke regels we daarvoor kunnen gebruiken. We vinden het belangrijk dat deze plannen ook echt worden uitgevoerd en goed worden onderhouden, nu en in de toekomst. Dit wordt waarschijnlijk een onderdeel van het uitvoeringsprogramma.
Erfgoed beter verankerd in ontwerprichtlijnen	De ontwerprichtlijnen van het LOP gaan vooral over de inrichting van het erf en het landschap, en minder over de gebouwen zelf. Cultuurhistorie wordt wel meegenomen als dat belangrijk is voor een plan, bijvoorbeeld bij monumenten, waar strengere regels gelden. Ook elementen zoals bakhuisjes kunnen worden opgenomen in gebiedsbeschrijvingen, omdat ze belangrijk zijn voor het beeld van een gebied. Deze beschrijvingen zijn er nog niet, maar wij werken hier wel aan (start zomer 2026). In het LOP nemen we daarom geen extra richtlijnen op over cultuurhistorie.

Wat viel ons op?

De sfeer tijdens de stakeholderbijeenkomsten en de informatiebijeenkomst was goed. Mensen vonden het prettig om geïnformeerd te worden over het proces. Ook waardeerden zij het dat er ruimte was om vragen te stellen over hun eigen plannen in het buitengebied.

Wij hebben de indruk dat iedereen zijn vragen en ideeën met ons heeft kunnen delen. De bijeenkomsten verliepen rustig en in een goede sfeer. Mensen gingen op een prettige manier met elkaar en met ons in gesprek over het LOP.

Tijdens de bijeenkomsten werd ook duidelijk dat er een groep is die zich zorgen maakt over de staat van het landschap en de natuur en biodiversiteit. Vooral bij woningbouwontwikkelingen zijn er zorgen over hoe de gemeente met deze onderwerpen omgaat. Mensen vragen zich af hoe de kwaliteit van het landschap behouden blijft en goed tot zijn recht komt bij nieuwe ontwikkelingen. Wij hebben geprobeerd deze zorgen weg te nemen door uit te leggen dat het LOP juist een belangrijk kader is. Het helpt om het landschap en de natuur mee te nemen bij plannen en ontwikkelingen. In projecten rondom de standsraden en het buitengebied is landschap en natuur dan ook een belangrijk kader.

Ook weidevogels, en in het bijzonder de grutto, zijn een belangrijk punt van zorg. Dit leeft sterk in het gebied Polder Arkemheen. Wij hebben aangegeven dat wij als gemeente ook betrokken zijn bij het nieuwe beheerplan voor dit gebied en ruimtelijke ontwikkelingen bij buurgemeente rondom de Polder goed in de gaten houden. Wij zullen dit de komende jaren ook zeker blijven doen.

Hoe is het proces verlopen en hoe kijken wij hierop terug?

Als we terugkijken op het participatieproces, zijn we tevreden over de opkomst en de resultaten. We hebben verschillende werkvormen gebruikt voor verschillende groepen/organisaties. Dit heeft goed gewerkt. We hebben ons best gedaan om zoveel mogelijk verschillende belangenorganisaties te spreken. Dit heeft ons een goed beeld gegeven van de verschillende belangen in het buitengebied.

In het begin was het plan om een klankbordgroep te maken voor inwoners en ondernemers van ongeveer tien tot vijftien personen. Door de grote interesse hebben we dit aangepast naar een andere werkvorm. We hebben gekozen voor een informatiebijeenkomst. Zo konden meer mensen meedoen en hoefden we niemand teleur te stellen. De vragen die we bedacht hadden voor de klankbordbijeenkomsten waren nu online verwerk in een enquête. Tijdens de bijeenkomst kon iedereen informatie krijgen over het proces en reageren op de ontwerprichtlijnen.

Voor de toekomst nemen we een belangrijk leerpunt mee. We willen beter onderscheid maken tussen beleid en uitvoering. Tijdens dit proces liep dat soms door elkaar. Dit zorgde soms voor onduidelijkheid. Door dit vooraf duidelijker te maken, wordt het proces beter en duidelijker voor iedereen.

Wie beslist en hoe ziet het vervolg eruit?

De gemeenteraad van Nijkerk beslist over het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) en stelt het plan vast. We verwachten het plan in het najaar aan de raad aan te bieden. Tot die tijd blijft het huidige LOP van kracht. Tegelijkertijd werken we aan de communicatie rondom het LOP. Hierbij ontwikkelen we onder andere een folder, duidelijke teksten voor de gemeentelijke website en een interactieve kaart. Na vaststelling van het vernieuwde LOP en afronding van de communicatie starten we met het opstellen van een uitvoeringsprogramma. In dit programma wordt uitgewerkt hoe de ambities en maatregelen uit het LOP worden gerealiseerd, met daarbij specifieke aandacht voor biodiversiteit.

Wat kunt u doen als u bezwaar wilt maken?

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners kunnen om allerlei redenen niet eens zijn met de uitkomsten van een participatieproces of de manier waarop de participatie heeft plaats gevonden. Daarnaast kan het ook zijn dat u het inhoudelijk niet eens bent met het vernieuwde LOP. U kon inhoudelijk een zienswijze achterlaten op het ontwerp landschapsontwikkelingsplan van gemeente Nijkerk 2026. De formele inspraakprocedure liep van 8 mei 2026 tot en met 17 juni 2026.

Met wie kunt u contact opnemen?

Heeft u vragen over het LOP? Neem dan contact op met C. Borst, beleidsadviseur natuur en landschap bij de gemeente Nijkerk. Meer informatie over dit project vindt u op de projectpagina: Landschapsontwikkelingsplan (LOP) | Nijkerk .

Bijlagen 1 Verslag inwonersbijeenkomst

Vraag 1: Vindt u de ontwerprichtlijnen duidelijk? Zo ja waarom wel/waarom niet

Over het algemeen kregen we terug dat deelnemers de richtlijnen duidelijk vonden en goed konden begrijpen. Wel vonden sommige inwoners de vaktermen nog wat ingewikkeld of riepen deze nog vragen op. De volgende vragen zijn binnen gekomen via de online vragenlijst naast de posters hingen.

Input	Wat gaan wij hier mee doen?
Ja, maar niet volledig.	-
Het is een duidelijk ontwerp met goede richtlijnen.	-
Ja duidelijk, kort en bondig, begrijpelijk	-
Ja duidelijk!	-
Op zich wel, maar het is op een aantal punten wel op meerdere manieren te interpreteren. Woorden zoals significant of niet significant zijn vaag.	Goed punt. Wij gaan samen met de tekstschrijven kijken of het mogelijk is om hier een andere term voor te gebruiken.
Ja helder en inspirerend	-
Ja, maar ik mis de concrete acties bijvoorbeeld voor bestaande situaties verbeteren en die bij de vergunningverlening voor nieuwe ingrepen en quick wins bij bestaande situaties zie vraag 3.	We zijn ons op dit moment aan het verdiepen in hoe we de landschappelijke inpassing en de inpassingsplannen (die initiatiefnemers maken op basis van het LOP) goed kunnen borgen. We kijken welke beleidsmiddelen en regels we hiervoor al hebben. We zijn het met u eens dat het belangrijk is dat deze inpassingsplannen ook echt worden uitgevoerd. Ook vinden we het belangrijk dat nieuwe beplanting en landschappelijke structuren goed worden onderhouden, nu én in de toekomst
Ja, maar er worden ook wel vaktermen genoemd die minder duidelijk zijn.	We hebben samen met de tekstschrijver gekeken welke vaktermen we kunnen vervangen in het hele document. Soms is het nodig om een vakterm te laten staan, omdat een eenvoudiger woord de betekenis niet goed genoeg weergeeft.
Bij de richtlijnen worden termen gebruikt als onacceptabel en significant. Deze worden vind ik abstract. Kunnen er daarnaast minder vaktermen gebruikt worden om het makkelijker te maken?	Goed punt. Wij gaan samen met de tekstschrijven kijken of het mogelijk is om hier een andere term voor te gebruiken. We hebben samen met de tekstschrijver gekeken welke vaktermen we kunnen vervangen in het hele document. Soms is het nodig om een vakterm te laten staan, omdat een eenvoudiger woord de betekenis niet goed genoeg weergeeft
Ja, maar ik herken mij niet in de afbeeldingen van de erven, met name binnen het Slagenlandschap. Deze vind ik niet goed herkenbaar. In werkelijkheid zouden erven	We gaan nog een keer kijken naar de afbeeldingen van de ontwerprichtlijnen voor erven, zodat ze beter passen bij bestaande situaties.

bijvoorbeeld smaller ogen dan in de visualisaties worden weergegeven.	
Er was onduidelijkheid over het gebruik van de term laagstam boomgaarden in plaats van hoogstam (slagenlandschap). Volgens mij is het historisch gezien juist gangbaar om laagstam bomen te planten op je erf. Waarom wordt er hier dan gesproken over hoogstam. Dat verschil in de richtlijnen is voor mij niet duidelijk.	We begrijpen de verwarring en zullen dit verschil inhoudelijk laten verduidelijken door twee landschapsexperts. Op basis daarvan maken we in het LOP een duidelijk onderscheid tussen laagstam en hoogstam, inclusief de plek waar elk type passend is.
In de ontwerprichtlijnen van het slangenlandschap van Nijkerkerveen, missen wij de boomgaard bij het erf en dan met name de hoogstam variant. Hier waren er vroeger veel van in Nijkerkerveen. Wij en familie wonen hier al meer dan 200 jaar. Dit is dus een betrouwbare bron.	U heeft gelijk. Een boomgaard hoort historisch gezien bij het slagenlandschap rond het erf. Daarom is dit ook een belangrijk kenmerk van het slagenlandschap, en dat geldt ook voor Nijkerkerveen Op de posters tijdens de bijeenkomst hebben we gekozen voor één voorbeeldafbeelding. In het LOP zelf staan meerdere voorbeelden. Daar wordt een boomgaard als voorbeeld gebruikt van landschappelijke versterking bij functie-verandering in Nijkerkerveen. Verder klopt het inderdaad dat de boomgaard niet apart wordt genoemd in de tekst van de ontwerprichtlijnen, maar wel in de afbeelding te zien is. Wij begrijpen dat dit voor verwarring kan zorgen. We gaan kijken hoe we dit duidelijker op kunnen nemen in de ontwerprichtlijnen voor Nijkerkerveen.
Als ik het slagenlandschap west van de A28 wordt gestimuleerd om beplanting langs de sloten te maken doe dat dan in een afnemende gradiënt van zuid naar noord om met drie singels afstand te houden tot de open polder. Roofvogels niet te ver laten oprukken naar het natura 2000.	Dank voor uw suggestie. Een afnemende gradiënt van beplanting van zuid naar noord past goed bij het principe van een geleidelijke overgang naar de open Arkemheenpolder. Bij initiatieven in de polder en in het weidevogelgebied houden we rekening met het natuurbelang, waaronder het voorkomen van extra predatiedruk richting het Natura 2000-gebied. Per locatie beoordelen we daarom in welke mate beplanting wenselijk is.
Al met al is voor mijn eigen perceel niet duidelijk welke uitgangspunt van toepassing zijn en zelfs of mijn perceel wel in scoop is voor dit LOP. Als dat laatste niet het geval is, val ik buiten de doelgroep, terwijl ik op mijn adres wel een uitnodiging voor meedenken heb ontvangen. Misschien kijk ik er te strikt naar (mijn juridische achtergrond zit mij soms dwars), maar ik zou toch graag van verdere verheldering ontvangen op	We begrijpen dat het door de verschillende kaarten en begrippen niet altijd duidelijk is welke uitgangspunten precies voor uw perceel gelden en of uw perceel volledig binnen de scope van het LOP valt. Het is logisch dat dit vragen oproept. Het is zo dat de landschapskaarten uit het LOP in het verleden een verfijning hebben aangebracht ten opzichte van oudere bestemmingsplannen voor het buitengebied.

bovenstaande punten, die ongetwijfeld ook voor anderen spelen.	Deze bestemmingsplannen waren grover ingetekend en sloten niet altijd precies aan op de feitelijke situatie in het landschap. Het is daarbij goed om te benadrukken dat de kaarten in het LOP landschapszones weergeven, maar dat landschappen in de werkelijkheid vaak geleidelijk in elkaar overlopen. Dit betekent dat we als gemeente altijd zorgvuldig moeten kijken naar de werkelijke situatie op locatie.

2. Zou u de ontwerprichtlijnen goed kunnen gebruiken als u iets wilt ontwikkelen in het buitengebied (denk aan uitbreiding bedrijfsgebouw, bouw extra woning, plaatsing tijdelijke woonunit)?

De meeste deelnemers gaven aan dat zij de ontwerprichtlijnen goed kunnen toepassen bij hun eigen plannen. Tijdens de bijeenkomst hebben we meerdere inwoners gesproken die ruimtelijke plannen voorbereiden en op termijn een aanvraag willen indienen bij de gemeente. De vragen die zij stelden over planologische procedures hebben we ter plekke zo goed mogelijk beantwoord. Deze vragen staan echter los van het LOP en hadden geen directe relatie met de ontwerprichtlijnen.

Input	**Wat gaan wij hier mee doen?**
Ja	-
Ja	-
Ik denk het wel	-
Wij denken er wel wat aan te hebben (maar) dat ligt ik toe bij de opmerking.	-
Ja denk ik wel dat ik daarmee aan de slag kan	-
Ja	-
Ja maar je zou dan ook wel over oplossingen in overleg willen komen met de gemeente om oplossingen te bespreken.	Wij denken graag met u mee over mogelijke oplossingen en ontwerpen. Heeft u specifieke vragen, neem dan contact op via de bouwbalie: Bouwen | Nijkerk. Als u bouw- of verbouwplannen heeft die niet passen binnen het omgevingsplan, kunt u hierover met ons in gesprek gaan. Dit kan tijdens een gesprek aan de omgevingstafel, waar u uw idee kunt toelichten. We bespreken dan graag het ontwerp en denken mee over de landschappelijke inpassing en erf opzet. Ook tijdens de vergunningsprocedure denken wij graag mee over mogelijke oplossingen, vooral wanneer het landschappelijk inpassingsplan nog niet voldoet aan de ontwerprichtlijnen. Het is dan altijd mogelijk om opnieuw contact met elkaar te hebben.

	Daarnaast willen wij een los communicatiemiddel ontwikkelen naast het LOP om nog gerichter in te gaan op de ontwerprichtlijnen.
Ja, ik zou deze kunnen gebruiken bij de aanvraag van de omgevingsvergunning.	-
Het lijkt erop alsof ons perceel in twee verschillende landschapstype ligt (kaart 7 en kaart 34). Het is ons nu niet duidelijk tot welk landschapstype ons perceel hoort. Betekent die indeling dan dat wij voor de landschappelijke inrichting van ons perceel niet hoeven te voldoen aan de richtlijnen voor het Kampenlandschap?	In de praktijk kijken we bij aanvragen altijd naar beide landschapstypen en leveren we maatwerk in de landschappelijke inpassing. Omdat uw perceel in een overgangsgebied ligt, betrekken we zowel de ontwerprichtlijnen van het Kampenlandschap als van de Jonge Heideontginningen. We beoordelen welke richtlijnen ruimtelijk en landschappelijk het meest passend zijn voor uw perceel. Daarom zijn het richtlijnen en geen regels, waardoor er ruimte blijft om per locatie te beoordelen wat landschappelijk het meest passend is. Verder zijn we het met u eens dat het in overgangsgebieden soms lastig is om te bepalen welk landschapstype aanwezig is. Naast het LOP werken we daarom aan een communicatiemiddel dat dit hopelijk kan vergemakkelijken. We onderzoeken onder andere de mogelijkheid van een klikbare kaart, zodat u eenvoudig kunt zien binnen welk landschapstype uw perceel valt.

3. Overige tips of opmerkingen?
Hieronder lees u terug welke andere tips of opmerken er binnen zijn gekomen. Ook beantwoorden we indien mogelijk zo goed mogelijk antwoord te geven op gestelde vragen.

Input	**Wat gaan wij hier mee doen?**
Bij het hoofdstuk landbouw staat dat van de Polder staat dat er geen ruimte is voor nieuwe boerderijen/bebouwing. Wij zijn van mening dat als er ergens wel nieuwe boerderijen mogen ontstaan, het in de Polder is. Zonder boeren in het gebied, zouden er nu niet zo veel weidevogels aanwezig zijn als dat er nu zijn. De boer heeft een belangrijke functie binnen het beheer van Polder Arkemheen. De gemeente zou er daarom alles aan moeten doen om het mogelijk te maken om boeren te houden in de polder.	Door het extensieve gebruik en de hoge landschappelijke en natuurwaarden van de polder Arkemheen is intensivering van de landbouw niet wenselijk. Het gebied is grotendeels als natuurgebied aangewezen, waardoor verdere intensieve ontwikkeling niet past binnen de gebiedsdoelen. Dit betekent niet dat bouwmogelijkheden voor bestaande agrarische bedrijven volledig zijn uitgesloten. Onder strikte voorwaarden is beperkte uitbreiding of aanpassing van bebouwing mogelijk. Daarbij fungeren de ontwerprichtlijnen als een belangrijke handreiking om nieuwe bouwwerken landschappelijk goed in

	te passen en de kernkwaliteiten van de polder te behouden.
In hoeverre is de familie X van het landgoed betrokken bij de LOP?	Inwoners en landgoedeigenaren zijn uitgenodigd voor de bijeenkomst van 27 januari. Op dit moment voeren we echter geen individuele gesprekken met landgoedeigenaren over het LOP. Bij de totstandkoming van het huidige LOP (2019) zijn enkele landgoedeigenaren betrokken geweest via deelname aan een klankbordgroep.
De bloem- en kruidenrijke perceelsranden door extensief beheer is in de praktijk helaas onuitvoerbaar. Het kweekgras van de omliggende weilanden is zodanig sterk dat in 1 jaar het bloemenveld is veranderd in een grasveld. Het is niet te doen om zo'n mooi bloemenveld in stand te houden, in ieder geval zeker niet zonder er enorm veel werk, tijd en energie in te steken. We zouden hier graag advies over willen van jullie.	Het klopt dat extensief beheer van kruidenrijk en bloemrijke perceel randen intensiever is dan het beheer van kweekgras. Tips over het beheer van grasland kunt u hier vinden: SLG | Natuurlijk Graslandbeheer Verder nemen we dit onderwerp mee als aandachtspunt in de uitvoering.
Wat gaat het LOP aan met gastvrij randmeren? Na mij weten botst dat? Het gaat hierom de Arkemheen polder om die zo stil mogelijk te houden voor de vogels. Ten tweede, de meeste bedreiging voor de vogels in de broedtijd zijn de horden vogelaars die in de weilanden lopen, wat gaan jullie daar aan doen?	Het LOP gaat niet over recreatieve programmering in de Randmeren. Dat valt onder Gastvrij Randmeren. Het LOP richt zich op het behoud en de versterking van het landschap en de natuurwaarden, waaronder de Arkemheenpolder. Voor dit gebied staat rust voor weidevogels centraal. Eventuele ontwikkelingen moeten daarom altijd passen binnen het karakter van de polder. Wanneer projecten aan de randen van het gebied raken, laten we het natuurbelang zwaar meewegen zodat de rust en openheid behouden blijven. We herkennen de zorg over verstoring van broedende vogels door recreanten en vogelaars in de Arkemheenpolder. Tijdens het broedseizoen zijn onze BOA's extra aanwezig in het gebied om te controleren of er overtredingen plaatsvinden en zo de rust voor broedende vogels te bewaken. Daarnaast vindt in 2026 extra toezicht plaats door de Omgevingsdienst de Vallei om eventuele strijdigheden op te sporen en aan te pakken. Het onderwerp 'rust en verstoring' wordt in het kader van het beheerplan Polder Arkemheen gezamenlijk opgepakt met de betrokken partners.
Er wordt in het streefbeeld langs de Berencamperweg een dubbele bomenrij voor gesteld. Dit vind ik tegenstrijdig met de eis die gesteld wordt om de polder Arkemheen te behouden als een openlandschap. Geen bomen	We begrijpen uw zorg over de voorgestelde dubbele bomenrij langs de Berencamperweg en het belang van het open weidevogellandschap. Belangrijk om te benadrukken is dat de bomenrij een voorbeeld is binnen het streefbeeld om de

en bosjes mogen er aangeplant worden buiten de erfgrens . Voor de weidevogels is het cruciaal om het landschap open te houden! Dat geld zowel voor de wespentaille tussen Spakenburg en Amersfoort...richting de Eempolders als naar het Putterpolder gebied ten oosten van de Berebcamperweg. Ik begrijp dat zo'n landschapslijn belangrijk is voor andere diersoorten om te migreren van de Flevopolder naar de Veluwerand, maar ik wil bij deze vragen om de behoeften van de weidevogels en met name de grutto te laten prevaleren boven andere diersoorten.	landschappelijke lijn te versterken. Verder blijft binnen het Polderlandschap het uitgangspunt onverminderd dat het landschap open moet blijven en dat er buiten erven geen nieuwe bomen of bosjes worden toegevoegd. Het veenontginningslandschap ten westen van de A28 en ten zuiden van de Berencamperweg, kenmerkt zich als een halfopen landschap, waar historisch gezien ook verschillende landschapselementen voorkomen, zoals boomsingels langs wegen en sloten en kleine bosjes. Daarom zijn deze elementen opgenomen in de ontwerp-richtlijnen voor dit gebied. Bij ontwikkelingen wegen we het belang van de grutto en andere weidevogels nadrukkelijk mee bij het toestaan van opgaande beplanting. Per locatie beoordelen we of er weidevogelgebieden aanwezig zijn of grenzen aan het perceel en of opgaande beplanting daar wenselijk is. Tegelijkertijd kijken we naar de ecologische meerwaarde die bepaalde groenelementen kunnen bieden voor andere soorten.
Wij wonen in de Polder met ons bedrijf. Er komen in vathorst nog 3000 woningen bij, hoe gaan we de keienweg en ons bedrijf in stand houden. Er gaat nu al veel verkeer over de achterhoekerweg / keienweg het is een sluiproute aan het worden. Ook bij Landzicht is veel parkeeroverlast waardoor we ook er niet soms door kunnen met onze machines .ook onze veehouderij is in gesprek van onderwerp.	Wij begrijpen uw zorgen over de toenemende verkeersdrukte in de Polder door de ontwikkelingen rondom Vathorst. Het sluipverkeer in de Polder heeft onze aandacht. We werken aan verkeersmaatregelen om dit te verbeteren. Deze aanpak staat los van andere projecten in de Polder.
Er liggen, onafhankelijk van het gebiedstype snelle verbeteringen klaar om de landschaps- en natuurkwaliteiten te verbeteren. Stimuleer de inwoners en ontwikkel regels zoals bij bestaande schuttingen en muren aan de onderkant doorgangen te maken van circa 30 cm hoog om kleine dieren zoals egels en hazelwormen een vrije verbinding door de tuinen te geven. Zo worden de tuinen aaneengesloten natuurgebiedjes. Er is in hele buitengebied een enorme lichtvervuiling waarvan met name vleermuizen, insecten en uilen veel hinder ondervinden. Stimuleer de inwoners en leg in de richtlijnen vast dat bij voorkeur verlichting met een	Dank voor uw waardevolle suggesties. We herkennen de punten die u noemt. Lichtvervuiling is inderdaad een groeiend probleem voor dieren zoals vleermuizen, insecten en uilen. Wij geven in gebiedsprocessen en losse projecten aandacht besteden aan dit onderwerp. Verder is de lichtuitstraling vanaf Watergoor richting de polder een bekend aandachtspunt. Binnen de polder zelf moet het open en donkere karakter behouden blijven. Binnen het LOP stellen we geen nieuwe beleidsregels voor (kleine) fauna op. Wel onderzoeken we in bredere zin de mogelijkheden voor natuurinclusieve maatregelen binnen de Omgevingswet en regionale samenwerkingen

bewegingssensor dient te worden geplaatst. Dit scheelt een hele boel en het erf is verlicht wanneer het er toe doet! Een derde maatregel is toezicht houden op het naleven van de kraamkamerfunctie van bedrijven in het buitengebied. Prachtig dat deze economische functie werkt maar er komt een tijd dat deze uit hun jasje gegroeide bedrijven naar het industrieterrein dienen te gaan. Hier wordt helaas niet op toegezien met ruimtelijke hinder en verrommeling van het landschap tot gevolg. Het doet eveneens afbreuk aan de recreatieve functie van het buitengebied dat nu een behoorlijke financiële opbrengst genereert en gaat verdwijnen. Vanuit de polder is het industrie gebied met name vanaf watergoor tot aan de afrit Nijkerk zuid, met name in de nacht een grote licht verontreiniging. Een bomenrij zou dit kunnen "verzachten" . Lichtvervuilling in de polder, welke invloed heeft dat op de hazen, weidevogels etc?er	binnen het onderwerp basis kwaliteit natuur. Dit valt echter buiten de scope van dit project.
Is het mogelijk om samen met de gemeente een vrijwilligersnetwerk op te richten zodat we mensen samen bij elkaar kunnen brengen om te werken in het landschap. Om op die manier samen buiten te gaan werken in de natuur.	Wat een goed idee. We nemen dit onderwerp mee als aandachtspunt in de uitvoering. Mocht u zelf een concreet initiatief hebben waarbij u vrijwilligers zoekt, dan kunt u een project aanmelden bij de nationale natuurwerkdag of natuurklus. Dit is een landelijke organisatie die projecten en vrijwilligers in de natuur bij elkaar brengt. Home - Natuurklus Home - Natuurwerkdag
Het is belangrijk dat het landschap divers blijft en dat de agrarische percelen zo blijven als het nu is. Het is niet de bedoeling dat alles natuur wordt, het agrarische sector is ook van belang.	Wij zijn het met u eens dat de agrarische functie heel belangrijk is in het buitengebied van de gemeente Nijkerk. De landbouw speelt een grote rol in het ontstaan en het beheer van het landschap. Agrariërs zijn daarom een belangrijke partner bij het ontwikkelen van een aantrekkelijk buitengebied. Tijdens dit traject hebben we daarom ook LTO betrokken en we zijn met hen in gesprek over de nieuwe versie van het LOP. Het LOP richt zich niet alleen op het beschermen van de landschappelijke kwaliteit, maar ook op het mogelijk maken van nieuwe ontwikkelingen. We willen daarmee zorgen voor een goede

	balans tussen het behouden van het landschap en het bieden van ruimte voor initiatieven.
Kan er iets gedaan worden aan overvliegende drones over de Polder. In het LOP staat dat rust en openheid van belang zijn. Kan de gemeente iets aan deze verstoringsbronnen doen?	Dit onderwerp zal meegenomen worden naar het projectteam van het natura 2000 beheerplan Arkemheen. Verstoringsbronnen is een onderwerp dat binnen dit project op de agenda staat.
Op de landbouwkaart mis ik enkele boerderijen/boerenbedrijven in de polder.	Wij zullen nog eens goed naar de themakaart landbouw kijken of we alle bedrijven opgenomen hebben.
Kunnen we niet het hele buitengebied als rijksmonument aanwijzen. Want dan kun je het buitengebied pas goed beschermen.	Het hele buitengebied aanwijzen als rijksmonument is geen realistische optie. Wel gaan we als gemeente starten met het opstellen van gebiedsbiografieën van de landschappelijke parels in de gemeente Nijkerk (Start zomer 2026). De landschappelijke parels in het buitengebied (Arkemheen, Slichtenhorst, Landgoed Hoevelaken en Appel) hebben grote cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Met behulp van de gebiedsbiografieën kunnen de kenmerken van de landschappen vastgelegd worden in het omgevingsplan en op deze manier worden beschermd.
Als het LOP vrijblijvend is, hoe bescherm we het landschap dan? Als de gemeente woningen wil realiseren, gebeurt dat gewoon.	Het LOP richt zich niet alleen op het beschermen van de landschappelijke kwaliteit, maar ook op het mogelijk maken van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. We willen daarmee zorgen voor een goede balans tussen het behouden van het landschap en het bieden van ruimte voor initiatieven. Juist bij nieuwe ontwikkelingen ontstaan er vaak mooie kansen om de landschappelijke kwaliteit te versterken.
Op kaart 3, Landbouw (bladzijde 71) is ons perceel aangemerkt als 'Landbouwbedrijf/erf met agrarische oorsprong'. Het wordt uit hoofdstuk 7.1 echter niet duidelijk dat hiervan de betekenis is.	Uw perceel is inderdaad aangeduid als ‘Landbouwbedrijf / erf met agrarische oorsprong’. Dit betekent dat het perceel historisch gezien is ontstaan als agrarisch erf of boerenerf. De functie heeft dus een landbouwkundige oorsprong, ook al is het perceel inmiddels anders in gebruik. In hoofdstuk 7.1 wordt deze categorie niet uitgebreid toegelicht, omdat het vooral een achtergrondkenmerk is dat aangeeft hoe het erf historisch in het landschap past. Er zijn hier geen afzonderlijke set regels of ontwerprichtlijnen aan verbonden.
Hoe zit het dan met de andere aspecten die in het plan worden genoemd. Bijvoorbeeld het feit dat op de kaart op bladzijde 9 voor de hele Schoenlapperweg is aangegeven dat sprake is van 'Versterking Groenstructuur'.	De ‘Versterking Groenstructuur’ die op het steefbeeld van pagina 9 aangegeven staat, is een gebiedsbrede visie voor de hele Schoenlapperweg. Het landschappelijke gezien een mooie locatie waar kansen liggen tot

	landschappelijke versterking. Het streefbeeld staat los de ontwerprichtlijnen per landschapstype. Het landschappelijk streefbeeld is een ambitie en juridisch niet vastgelegd of afdwingbaar.

Bijlagen 2 Reacties stakeholders

Overzicht input stakeholders concept LOP

Wie	#	Input	Wat gaan we er mee doen
Stichting Natuur en Milieuzorg Noord west Veluwe & Ecologisch Adviesbureau Maes	1.	Ik vindt het rapport LOP3 wat zwaar en eenzijdig gericht op de landschapsarchitectuur en aanplant. Net zoals Stichting Milieuzorg Noord West Veluwe zou de voorgestelde beplanting meer gericht kunnen worden op de bestaande en lokale biodiversiteit en cultuurhistorie van het Nijkerkse Landschap. Ook heb ik snel naar de assortimentslijst voor beplantingen gekeken. Daar zitten heel wat exoten tussen. Dat zou ik niet doen. Neem aan de zgn-europees-inheemse soorten van het herstelplan-bossen natura 2000 voor de veluwe geen voorbeeld. Dat is m.i. een concessie aan klimaatadaptatie op experimentele basis en mogelijk ook productie. Ik zou voor houtwallen en bosjes in het buitengebied alleen van *inheemse* soorten uitgaan, sterker nog, ook alleen van *soorten die ter plekke thuishoren- heel lokaal-* wat je kunt controleren door naar bestaande bosjes en houtwallen te kijken. En ik zou alleen inheemse herkomsten voorschrijven.	We hebben deze opmerking van meerdere natuurorganisaties ontvangen. Daarom kijken we de voorgestelde beplantingslijst nog eens zorgvuldig na. Waar nodig passen we de lijst aan en nemen we geschikte plantsoorten op.
Stichting Natuur en Milieuzorg Noord west Veluwe	1.	A.u.b. nagaan of het onderstaande geraadpleegd is.	Een deel van de genoemde titels is inderdaad gebruikt bij de totstandkoming van het LOP. Deze bronnen zijn terug te vinden op pagina 103 onder Geraadpleegde bronnen. Daarnaast zijn wij op de hoogte van de ecologische onderzoeken en vogeltellingen die zijn uitgevoerd in het kader van het beheerplan voor Polder Arkemheen.

			De volgende bronnen zijn níet geraadpleegd bij het opstellen van het LOP: • *De Gelderse Zeepolder Arkemheen*, W.J. Hagoort, 2006 (dissertatie over veldnamen, Walburg Pers) • *Het hoofd boven water – De geschiedenis van de Gelderse zeepolder Arkemheen 1356 (806)–1916*, Wim Hagoort, Nabij Produkties, 2018 • *Arkemheen – Te Velde* (overzicht van natuurwaarden in Arkemheen, ca. 1990)
	2.	denk nog eens na over het verzachten van de keiharde stadsrand langs a28 tussen arkemheen en het bedrijventerrein en idem aan de N301. Die verzachting, in m.i. lop 1 'transparante beplanting' genoemd- vanwege de als zodanig verkochte zichtlocaties- is nog steeds niet tot stand gekomen. Ik meen bij de totstandkoming van omgevingsvisie- 1.0 of 2.0 ? heeft dhr bomhof m.i. iets geschreven waarom dit onmogelijk zou zijn.	Het verzachten van stadsranden en het versterken van de ruimtelijke kwaliteit in de overgang van de bebouwde kom naar het buitengebied blijft een belangrijk uitgangspunt van het LOP. Dit kader nemen we mee bij de uitvoering van projecten in dit gebied. Dan kijken we naar de mogelijkheden om de overgang te verbeteren en waar kansrijke maatregelen kunnen worden toegepast. In het verleden zijn er oriënterende gesprekken geweest met ondernemers op het bedrijventerrein langs de A28. Deze gesprekken hebben destijds echter niet geleid tot het realiseren van een zachtere stadsrand.
	3.	Mooi dat nu ook de stadsranden ruim aandacht krijgen. Het is voor het eerst dat dat zo uitgebreid gebeurt, hoewel de intentie om er iets voor te doen ook in LOP1 en LOP2 zat.	Dank voor uw opmerkingen en suggesties. Het is goed om te horen dat de aandacht voor stadsranden wordt gewaardeerd. Zoals u

		Ik mis nog wel de actoren. Meekoppelen met A28-aanpassing zou ik ook noemen. En uiteraard verbetering van het aanzicht van de stad vanuit de polder en daarmee ook bijdragen aan de kwaliteit van dit Nationaal Landschap. In de Inleiding mis ik nog het beschermen van landschappen via ruimtelijk beleid: omgevingsvisie, omgevingsplan (en nog steeds ook bestemmingsplan). Ook op de barrièrewerking van de A1 en wat daaraan te doen zou ik ingaan.	aangeeft, was dit thema ook in eerdere versies van het LOP aanwezig. De punten die u benoemt over actoren zijn bij ons bekend. Omdat voor deze onderwerpen afzonderlijke trajecten worden opgezet, kiezen wij ervoor deze actoren niet verder te beschrijven in het LOP. Bedankt voor de suggestie. Wij zullen het kopje status toevoegen aan hoofdstuk 1, waarin de verankering met de omgevingsvisie, omgevingsplan duidelijk naar voren komt.
	4.	Doelstelling: *Gebruik door de gemeente zelf* en richtlijnen bij o.m. functieverandering zijn op zich akkoord, maar o.i. *incompleet.* Gemist wordt de *doorwerking van het LOP in het ruimtelijk instrumentarium*. Zo is het vergunningenstelsel in artikel 36 van het bestemmingsplan buitengebied, nog om te zetten in een omgevingsplan, gebaseerd op de gebiedsindeling van LOP2. Dit is een belangrijke rol van het LOP. Deze gebiedsindeling sluit overigens niet altijd direct aan bij de indeling van (sub indelingen van) bestemmingen (A, AL, ALN, N) , wat toegelicht zou moeten worden.	De juridische status van het LOP kan verwarrend zijn. Het LOP heeft geen juridisch bindende werking. Het is een afwegingskader en bevat geen regels waaraan ondernemers of inwoners verplicht moeten voldoen. Het biedt richting via ontwerpprincipes die passen bij de verschillende landschappen in de gemeente. Initiatiefnemers worden geacht bij nieuwe ontwikkelingen rekening te houden met de streefdoelen en ontwerprichtlijnen in het LOP (uitnodigingsplanologie). Verder klopt het inderdaad dat het LOP is verankerd in het bestemmingsplan Buitengebied via Artikel 33 Algemene aanduidingsregels. In dit artikel zijn de landschappelijke kenmerken beschreven en is

			aangegeven dat de gronden tevens bestemd zijn voor het behoud van cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden. Hierdoor vormt het LOP een belangrijk kader voor onze omgevingsvisie. Dit was destijds ook de aanleiding om in 2018 het LOP te actualiseren. Het was echter geen subdoel op zichzelf. Daarom hebben wij deze aanleiding uit 2018 niet opgenomen in de huidige inleiding. Het LOP blijft wel een belangrijk kader voor de omgevingsvisie. Verder loopt er binnen de gemeente een afzonderlijk traject om al het bestaande en (nieuwe) beleid om te zetten naar een omgevingsplan. Hoe artikel 36 hierin wordt vertaald, is op dit moment nog niet duidelijk. Daarom hebben wij dit niet in de tekst van het LOP opgenomen. De ontwerprichtlijnen zijn geen onderdeel van het omgevingsplan, waardoor maatwerk mogelijk blijft. Om dit te verduidelijken zullen wij een alinea toevoegen aan de inleiding waarin de juridische status wordt beschreven.
	5	Doelstelling: Ook gemist wordt een rol van de *gemeente om zelf het initiatief te nemen*, daarvoor subsidie van de provincie aan te vragen en/of deels zelf te financieren voor *verbetering, herstel en ontwikkeling van het landschap*. *Dit inclusief verbetering van het landschap voor de natuurwaarden* (zie A&W-rapport 'Doorlichting…' (2023) hierboven).	Wij zetten nog steeds medefinanciering in voor het verkrijgen van landschapssubsidies. Dat blijft ook zo met deze versie van het LOP. Dit is echter geen subdoelstelling, maar een middel op bij te dragen aan het streefbeeld. Per jaar bekijken wij welke behoefte

		Een centrale rol daarvoor bij de gemeente zou ook meer waarborgen kunnen bieden voor een ecologisch verantwoorde aanpak dan een meer afwachtende houding t.a.v. waar particulieren of partijen mee komen en die alleen met richtlijnen kunnen worden bijgestuurd.	er zijn vanuit de samenleving en werken we toe naar projecten binnen een jaarprogramma. We zullen hier een zin voor opnemen onder het kopje uitvoering net zoals in het LOP uit 2018. Wij onderstrepen dat de aanwezigheid van weidevogels in Arkemheen zeer waardevol is. De gemeente neemt daarom actief deel aan de projectgroep van het Beheerplan Arkemheen. Vooruitlopend op het nieuwe beheerplan en het bijbehorende convenant zijn al maatregelen genomen om sluipverkeer te beperken in de Polder. Deze maatregelen worden niet opgenomen in het LOP, omdat zij thuishoren in het beheerplan Arkemheen. Het LOP richt zich op landschappelijke kwaliteiten en niet op natura 2000 beheerafspraken. Daarnaast onderschrijven wij het belang van een zorgvuldige ecologische aanpak. Het doel van het LOP is echter om de waardevolle landschapsdiversiteit te behouden en te versterken, terwijl ruimtelijke ontwikkeling mogelijk blijft door landschapsinclusief te handelen. Dit doet de gemeente door initiatiefnemers te inspireren en te stimuleren om een bijdrage te leveren aan het behoud en de kwaliteit van het landschap. Het LOP fungeert daarbij voor een

			groot deel als een praktisch hulpmiddel.
	6	Kaart 2-1: Benaming deelgebied Arkemheen komt niet geheel overeen met ander gebruik van deze naam. Arkemheen is veel groter, maar heeft daar in dit document deels een andere benaming gekregen (eerder opgemerkt door de Stichting).	Vanuit historisch perspectief beslaat Polder Arkemheen inderdaad een groter gebied. Voor het LOP hanteren wij echter de Natura 2000-begrenzing van Arkemheen. Deze grens sluit logisch aan op de twee landschapstypologieën die ten westen van de A28 voorkomen. Tussen het polderlandschap en het veenontginningslandschap is een duidelijk verschil in landschap-stypologie zichtbaar. Daarom houden wij deze twee afzonderlijke landschapstypen aan en niet de historische begrenzing van de polder. Hiermee sluiten wij aan bij de begrenzing die ook in het LOP 2018 is gehanteerd.
	7	Kaart 2-2: Streefbeelden: -Behoud openheid mede gebruikmaken van A&W-rapport 'Doorlichting….'	Wij zijn op de hoogte van dit rapport en bekijken samen met stichting BAO welke locaties op gemeentelijk grondgebied in aanmerking komen voor het verwijderen of terugsnoeien van opgaande begroeiing. Deze maatregel volgt uit het weidevogelconvenant en nemen wij mee in het lopende processen. Deze locaties worden niet opgenomen in het streefbeeld van het LOP, omdat het thuis hoort in het convenant en de uitvoering ervan.
	8	Kaart 2-2: Streefbeelden: Parels zinvolle aanduiding maar graag aard en status nader omschrijven en bekendheid vergroten in de tekst.	Goed punt. Wij gaan de parels beter terug laten komen in de tekst. De status van de parels zal niet worden beschreven in het LOP,

			omdat deze in de toekomst gaat veranderen. We gaan als gemeente namelijk starten met het opstellen van gebiedsbiografieën van de landschappelijke parels in de gemeente Nijkerk (Start zomer 2026). De landschappelijke parels in het buitengebied (Arkemheen, Slichtenhorst, Landgoed Hoevelaken en Appel) hebben grote cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Met behulp van de gebiedsbiografieën kunnen de kenmerken van de landschappen en landschappelijke structuren vastgelegd worden in het omgevingsplan en op deze manier extra worden beschermd.
	9	Kaart 2-2: Streefbeelden: Oude beeklopen: voeg toe kreken en completeer ze. Huidige weergave lijkt incompleet. Ga ook na waar kronkelende lopen verdwenen zijn. Signaleer bescherming zoals in bestemmingsplan. Kaart 2-2: Streefbeelden: Versterken waterstr	Voor het streefbeeld is ervoor gekozen om te focussen op de landschapsstructuur. Kreken zijn zeker waardevol, maar op het schaalniveau van deze kaart zijn zij te gedetailleerd om goed weer te geven. Het streefbeeld bevat een richtinggevende visie op de ontwikkeling van het landschap en is daarom geen onderdeel van het omgevingsplan.
	10	Kaart 2-2: Streefbeelden: Verbindings-zone Zeedijk op zich goed punt maar licht de waarden van de dijk nader toe. Op de zuidhelling stroomdalgrasland met soorten uit het IJsseldal. Op de noordhelling zeldzame korstmossen op de natuursteenbeschoeiing. Langs de zuidhelling 2 wielen, natte graslandjes, dottergrasland, schraallandje Nekkeveld, rietlandjes met Heemst (‘brakke’ Zuiderzeesoort).	Bedankt voor deze waardevolle informatie. We bekijken of dit kan worden verwerkt in de tekst van het streefbeeld van het polderlandschap. Daarbij laten we de leesbaarheid van de tekst wel voorgaan boven detailinformatie. De genoemde informatie is bovendien te gedetailleerd

			om op te nemen op de kaart van het streefbeeld.
	11	Kaart 2-2: Streefbeelden: Randmeerkust: naast het voorgaande zijn hier vooral aansluitend op Puttens gebied belangrijke natuurgebieden als Natura2000-gebied Veluwerandmeren, met daarin ook Delta Schuitenbeek (beide belangrijk voor watervogels) en vogelrijke plassen (grutto, kluut) langs de dijkvoet. Het Nijkerkernauw is geen Natura2000-gebied maar is wel belangrijk voor de smienten van N2000-gebied Arkemheen	Bedankt voor deze informatie. Wij zijn ons bewust van de verschillende grenzen van de Natura 2000-gebieden en erkennen dat aangrenzende gebieden ecologisch zeer waardevol zijn.
	12	Kaart 2-2: Streefbeelden: Bij bermen ook toevoegen zorgvuldig ecologisch beheer van de Zeedijk en ook goed onder de aandacht brengen.	De overzichtskaart van de streefbeelden is te grofmazig om bermen afzonderlijk weer te geven. Daarom worden deze, net als de Zeedijk, niet individueel op de streefbeeldenkaart opgenomen.
	13	Kaart 2-2: Streefbeelden: Bij fauna van de polder (op zich goed) ook de grote aantallen pleisterende en foeragerende steltlopers in trektijd en winter noemen: kemphaan, wulp, kievit, goudplevier. De eerste drie hebben slaapplaatsen op ondergelopen land of plassen, en/of op ondiepten in Delta Schuitenbeek. In maart komen grote aantallen grutto's voor die ook op ondiep water overnachten, vermoedelijk zowel broedvogels als doortrekkers.	Bedankt voor het doorgeven van deze informatie. Gedetailleerde gegevens over fauna zijn altijd waardevol om te ontvangen. Wij zullen het toevoegen onder het kopje veel voorkomende fauna.
	14	Ontwerprichtlijn Polder: Bij flora kan het tot voor kort veel voorkomen van Muizenstaart genoemd worden. Deze plant komt veel voor op de klei-op-veengronden langs de voormalige Zuiderzee, van Kampen tot Huizen en dus ook in Arkemheen. Het is een soort van tredplaatsen van rundvee in grasland, i.h.b. bij weidehekken (ingangen). Door de afname van de beweiding zijn ook deze tredplaatsen sterk achteruitgegaan en daarmee ook Muizenstaart.	Bedankt voor deze toevoeging. We zullen de muizenstaart in het polderlandschap noemen.
	15	Bedankt voor het doorgeven van deze informatie. Gedetailleerde gegevens	Bedankt voor het doorgeven van deze informatie. Gedetailleerde gegevens

		over flora en fauna zijn altijd waardevol om te ontvangen.	over flora zijn altijd waardevol om te ontvangen.
	16	Kaart 2-2: Streefbeelden: Rietland met Heemst komt voor aan de dijkvoet. Op de stroomdalflora van de Zeedijk werd al gewezen. Mogelijk i.v.m. de dijkverzwaring (rond 2015?) is de soortensamenstelling o.i. kunstmatig beïnvloed door introductie van wilde cichorei en door een grote (cultuur-) variëteit van wilde margriet. Voorkomende soorten zijn o.m. (natuurlijke) wilde margriet (zeer veel), wilde morgenster (spaarzaam maar frequent), veldgerst (overgang wegberm-dijk), beemdkroon, wilde peen (zeer veel), knoopkruid (zeer veel), wilde kaardebol (verspreid enkelingen), kruisdistel (Putter deel).	Bedankt voor het aanleveren van de veelvoorkomende soorten. Deze gaan we toevoegen aan het LOP.
	17	Bloemrijk grasland met veel veldzuring, pinksterbloem, veldzuring en witbol komt nog veel voor en is een waardevol biotoop voor weidevogels. Scheuren en herinzaaien van grasland (graslandvernieuwing/-verbetering) verandert dit type sterk. Hierover loopt een procedure bij de RvS.	Bedankt voor het doorgeven van deze informatie. Gedetailleerde gegevens over flora zijn altijd waardevol om te ontvangen.
	18	Gereedschapskist: Agrarisch natuurbeheer onder auspiciën van Boerennatuur Veluwe en BAO en gefinancierd door de Provincie komt voor op bijna 1000 ha van de ca 1500 ha Natura2000-gebied. Zie rapport A&W. Dan is er nog een convenant van onze Stichting, IVN Nijkerk en NMG met Nijkerk aan Zee, maar dit is (ook) nog niet in uitvoering.	Bedankt voor deze informatie. Wij zijn hiervan op de hoogte.
	19	Gereedschapskist: Weidevogelreservaten komen voor als SBB-reservaat (ca 300 ha, waarvan 250 in Nijkerk) en ca 70 ha als Particulier reservaat (vnl. Nijkerk) Algehele visie op beheer en verbetering is neergelegd in 'Doorlichting en verbetermogelijkheden weidevogelgebied Arkemheen' (E.	Bedankt voor de uitgebreide toelichting over de weidevogel-reservaten. Wij zijn op de hoogte van de aanwijzing van de grutto als doelsoort en van de onderzoeken van E. Oosterveld en Bureau Altenburg & Wymenga in het kader van het Beheerplan Arkemheen en het

		Oosterveld, Bureau Altenburg & Wymenga/A&W; dec. 2023) voor Projectteam Arkemheen van de Provincie (met Waterschap) In 2025 is de grutto toegevoegd als doelsoort voor het N2000-gebied met een doelaantal van 570 paar (eerder bij provincie 600 paar; in de lijst doelaantallen van 6 weidevogelsoorten, genoemd in Beheerplan N2000 2016-2022). Convenant weidevogelbeheer in ver gevorderde staat van voorbereiding maar aangehouden i.v.m. recente ontwikkelingen.	weidevogelbeheer. De grutto komt dan ook terug in het hoofdstuk Natuur en wordt als aandachtsoort meegenomen in de ontwerprichtlijnen van het polderlandschap.
	20	Waternatuur Besteed aandacht aan, naast invloed van bemesting, de invloed van inlaatwater, mede in relatie tot de kwaliteit daarvan en de mate waarin het tot in uithoeken kan doordingen (zie ook 'Arkemheen Te Velde'). Besteed ook aandacht aan de wijze van slootbeheer, waarbij deels de hele slootinhoud over het land is verspreid. Het Waterschap is tijdens de voorbereiding van het nieuwe peilbesluit ingegaan op een vraag daarover en betreffende document is digitaal vindbaar.	Het beheer en de bemesting zijn belangrijke onderdelen van agrarisch natuurbeheer. Het LOP geeft hiervoor geen operationele richtlijnen. Het beheer van sloten en bermen hoort eveneens bij andere beleids- en beheerprogramma's en valt daarom buiten de scope van het LOP. Omdat uw opmerking wel waardevol is voor de collega's die hierover gaan, geven wij deze intern door zodat zij dit kunnen meenemen in hun werkzaamheden en afwegingen.
	21	Soortenlijst schraalland Deze komt vermoedelijk uit landelijke literatuur. Soorten als tweehuizige zegge en vlozegge komen hier niet voor. Wel komen orchideërn voor op schraallandjes van Vitens. Alsook in de westpunt van Nijkerk aan zee, maar in totaal ander milieu (rand van strandje)	Bedankt voor de input, we gaan deze soorten verwijderen uit de beplantingslijst en uw suggesties toevoegen de beplantingslijst.
	22	Lijst van toegestane houtige gewassen in Ontwerp-richtlijnen a.u.b. exoten verwijderen en keuze baseren op lokaal reeds voorkomen van soorten. Alleen	We hebben deze opmerking van meerdere natuurorganisaties ontvangen. Daarom kijken we de voorgestelde beplantingslijst nog eens

		inheems plantmateriaal, liefst van lokale herkomst.	zorgvuldig na. Waar nodig zullen we de klimaatbestendige soorten (exoten) verwijderen.
Wie	**#**	**Input**	**Wat gaan we er mee doen**
LTO Gelderse Vallei	1.	Samenhang tussen bedrijfsruimte en maatschappelijke doelen. In het conceptplan wordt voor agrarische uitbreidingen consequent gevraagd om een "compacte bouwblokvorm". Tegelijkertijd delen wij de doelstellingen uit het plan om te blijven voldoen aan moderne "normen voor dierenwelzijn" en het toepassen van "emissie reducerende milieutechnieken". In de praktijk vragen innovaties voor meer licht, lucht en een gezonder stalklimaat vaak juist om meer vloeroppervlakte per dier. Wij hopen dat we samen kunnen kijken naar een flexibele invulling van die 'compactheid', zodat de gewenste landschappelijke structuur de noodzakelijke stappen op het gebied van welzijn en milieu niet onbedoeld belemmert. In de praktijk kan een ruimere opzet van afstand compacter ogen dan dicht op elkaar bouwen.	Het doel van het LOP is om bij ruimtelijke ontwikkelingen, zoals wonen, landbouw en recreatie, recht te doen aan de kwaliteiten van het landschap. De ontwerprichtlijnen in het LOP zijn gebaseerd op ontwerpprincipes die passen bij de verschillende landschapstypen. In de praktijk is er ruimte voor maatwerk. Wanneer er in een planologisch proces goede argumenten zijn, bijvoorbeeld vanuit de bedrijfsvoering of dierenwelzijn, of milieuaspecten, kan gemotiveerd worden afgeweken van deze richtlijnen. Wij delen uw mening dat een erfopzet met twee grotere stallen, waarbij meer ruimte wordt geboden voor dierenwelzijn, in sommige gevallen compacter kan ogen dan meerdere kleinere bouwwerken op één erf. In de praktijk beoordelen wij daarom per situatie wat de meest passende erfopzet is en hoe een ontwerp bij kan dragen aan het omliggende landschap.
	2.	Optimalisatie van inpassing en bedrijfsvoering	De gereedschapskist en de ontwerprichtlijnen zijn bedoeld als richtlijnen. Dit betekent dat er ook bij het plaatsen van zonnepanelen

		De gedetailleerde "Gereedschapskist" biedt waardevolle "praktische handvatten" voor de inrichting van erven. Elementen zoals "houtwallen" en "houtsingels" met dichte mantel- en zoomvegetatie zijn landschappelijk prachtig. Voor een goede stalventilatie is een ongehinderde luchtstroom echter cruciaal. Daarnaast wordt in de richtlijnen voor zonnepanelen op daken terecht gewezen op de risico's van schaduwwerking door boomgroei. Wij stellen voor om in de definitieve tekst meer ruimte te laten voor maatwerkoplossingen, waarbij landschappelijke inpassing wordt afgestemd op de technische noodzaak van een gezond stalklimaat en een optimaal rendement van duurzame energie op daken.	ruimte is voor maatwerk. Per locatie maken wij een zorgvuldige afweging. Daarbij kijken wij niet alleen naar de landschappelijke inpassing, maar wordt ook de opbrengst van de zonnepanelen meegewogen (zie beantwoording vraag 1). Wij zullen de tekst van het hoofdstuk duurzaamheid en het onderdeel zonnepanelen in de gereedschapskist nogmaals doornemen om te bekijken of de ruimte voor maatwerk voldoende duidelijk in de tekst is verwoord.
	3.	Helderheid in de status van het document Het plan is bedoeld om initiatiefnemers te "inspireren" en te ondersteunen met "concrete ontwerprichtlijnen". Hoewel het document op verschillende plekken wordt aangeduid als "toetsingskader", is het voor de rechtszekerheid en een soepel vergunningsproces belangrijk dat de hiërarchie helder blijft. Wij zien het LOP graag als een adviserende leidraad die invulling geeft aan de open normen voor landschappelijke kwaliteit, terwijl de harde juridische kaders en bouwrechten duidelijk in het Omgevingsplan verankerd blijven.	De juridische status van het LOP kan verwarrend zijn. Het LOP heeft geen juridisch bindende werking. Het is een afwegingskader en bevat geen regels waaraan ondernemers of inwoners verplicht moeten voldoen. Het biedt richting via ontwerpprincipes die passen bij de verschillende landschappen in de gemeente. Initiatiefnemers worden geacht bij nieuwe ontwikkelingen rekening te houden met de streefdoelen en ontwerprichtlijnen in het LOP (uitnodigingsplanologie). Afwijken van het LOP is mogelijk, mits zij via een inpassingsplan kunnen aantonen dat de planontwikkeling op een gelijkwaardig of beter wijze bijdraagt het landschap. Verder is het LOP verankerd in het omgevingsplan(voorheen

			bestemmingsplan) Buitengebied via Artikel 33 Algemene aanduidings-regels. In dit artikel zijn de landschappelijke kenmerken beschreven en is aangegeven dat de gronden tevens bestemd zijn voor het behoud van cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden. Hierdoor vormt het LOP een belangrijk kader voor onze omgevingsvisie. De ontwerprichtlijnen zijn geen onderdeel van het omgevingsplan, waardoor maatwerk mogelijk blijft. Om dit te verduidelijken zullen wij een alinea toevoegen aan de inleiding waarin de juridische status wordt beschreven.
Wie	**#**	**Input**	**Wat gaan we er mee doen**
Stichting Slichtenhorst	1.	LOP meer dan inspireren, meer dan een handvat: moet het niet sturen, voorschrijvend zijn?	Met het LOP wil de gemeente initiatiefnemers en ons zelf faciliteren en inspireren. Het LOP dient als inspiratiebron voor landschaps- inclusief werken. Het landschap wordt vanaf de start meegenomen bij het uitwerken van initiatieven en het opstellen van (gemeentelijke) plannen. Zo willen we de natuur en het landschap beschermen, maar ook ruimte geven aan nieuwe ontwikkelingen. Het LOP heeft geen juridisch bindende werking. Het is een afwegingskader en bevat geen regels waaraan ondernemers of inwoners verplicht moeten voldoen.

			Het biedt richting via ontwerpprincipes die passen bij de verschillende landschappen in de gemeente. Wel worden initiatiefnemers geacht bij nieuwe ontwikkelingen rekening te houden met de streefdoelen en ontwerprichtlijnen in het LOP (uitnodigingsplanologie). Het is een goed punt om de juridisch status helder weer te geven in het LOP. Om dit te verduidelijken zullen wij een alinea toevoegen aan de inleiding waarin de juridische status wordt beschreven.
	2.	LOP is ook uitgangspunt voor initiatieven van gemeente zelf"=..?? betekenis is hier ook: concrete ontwerplijn + rekening mee houden...nemen we aan (en niet in aanvang van de plannen zijn we ervan uit gegaan, maar gaande proces ervan af geweken.....)	De ontwerprichtlijnen in het LOP zijn opgesteld voor toepassing op erfniveau, maar kunnen in zekere zin ook worden gebruikt voor grotere initiatieven, zoals woningbouw projecten van de gemeente. De kenmerken en waarden die in het LOP zijn beschreven, spelen daarbij een belangrijke rol. Deze vormen het kader waarmee in de ontwerpfase rekening moet worden gehouden. Daarnaast bevat het streefbeeld een visie op het toekomstige landschap. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt gekeken of elementen uit dit streefbeeld kunnen worden meegenomen. Dit biedt kansen om het landschap verder te versterken. Daarbij worden altijd verschillende belangen zorgvuldig afgewogen. Het LOP blijft een visie met ontwerpprincipes voor het

			landschap, geen vaststaand plan.
	3.	Verzoek: alle streefbeeld kaarten van alle LOP's en voorgangers -> willen we graag ontvangen. graag reactie naar St Slichtenhorst.	Dat is zeker mogelijk. We zullen jullie bestaand kaartmateriaal toesturen. Ook als het nieuwe LOP wordt vastgesteld zullen we dat met jullie delen.
	4.	Kaart landschappelijke deelgebieden: Slichtenhorst is Slagen- en Kampen landschap : komt dit terug in document of alleen het slagenlandschap van Slichtenhorst??	Binnen gemeente Nijkerk is een groot gebied slagenlandschap. Hierin zijn kleine verschillen in het landschap te herkennen. Vandaar dat er voor het slagenlandschap in Slichtenhorst een speciale ontwerprichtlijn is opgesteld. Voor het kampenlandschap is dat niet gedaan. De kenmerken en ontwerprichtlijnen van het kampenlandschap zijn goed toe te passen in het kampenlandschap van Slichtenhorst.
	5.	Op de kaart van landschappelijke streefbeelden vallen de volgende onderdelen buiten de begrenzing van de Parels: • Landgoed Wilgenkamp • Nordengoed • Breede Beek Dat vinden wij niet acceptabel.	Op de kaart van het streefbeeld hanteren wij dezelfde begrenzing als in de Omgevingsvisie. Dit betreft de begrenzing die is vastgesteld in de Omgevingsvisie 1.0. Dit betekent echter niet dat bovengenoemde onderdelen geen belangrijke cultuurhistorische of landschappelijke waarden hebben. De brede beek is daarom dus ook opgenomen binnen het hoofdstuk Slagenlandschap en komt terug in het themahoofdstuk Water. Ook de landgoederen in het kampenlandschap vormen een waardevol onderdeel van het landschap. De landgoedzone komt terug in de bijlage cultuurhistorische

			waarden. Niet alle landgoederen zijn daarbij afzonderlijk met naam genoemd.
	6.	Wat is reden dat binnen het slagenlandschap landschapselementen verdwijnen en de 3 deelgebieden minder goed onderscheiden kunnen worden wordt? Wordt met het LOP de oorzaak aangepakt?	Doordat de landschapselementen afnemen lijken de landschappen steeds meer op elkaar er is dan minder variatie aanwezig. Er zijn een aantal redenen waarom landschapselementen zoals poelen, houtwallen en hagen afnemen. Dit is onderdeel van een langer durende trend. Waarbij schaalvergroting en intensivering van de landbouw een rol spelen. Maar ook verstedelijking en wisselingen van grondeigenaren kennis afneemt. Ook verdroging en verzuring spelen hierbij een rol. Het LOP focust meer op herstel van landschapselementen en niet zozeer op onderliggende oorzaken.
	7.	Bij de ontwerprichtlijnen van het slagenlandschap staat: Stedelijke uitstraling (Amersfoort noord) opvangen en landschappelijke structuren versterken. Welke taak/opgave ligt hier voor de gemeente Amersfoort- het moet hier letterlijk en figuurlijk van 2 kanten komen	Doordat landschapselementen af nemen, gaan landschappen steeds meer op elkaar lijken en neemt de variatie af. Er zijn verschillende redenen waarom landschaps-elementen zoals poelen, houtwallen en hagen verdwijnen. Dit is onderdeel van een langdurige trend, waarin schaalvergroting en intensivering van de landbouw een belangrijke rol spelen. Daarnaast zorgen verstedelijking, druk op beschikbare ruimte dat elementen verwijden. Ook

			wisselingen in grondeigendom kunnen ervoor zorgen dat kennis over beheer soms verdwijnt en elementen minder goed onderhouden worden. Ook verdroging en verzuring hebben invloed op de kwaliteit en het voortbestaan van deze elementen. Het LOP richt zich vooral op het bescherming en de versterking van landschapselementen. De onderliggende oorzaken van de afname worden minder uitgebreid behandeld.
	8.	Bakhuisjes- onderdeel maken van erfgoed complete originele bakhuisjes verdwijnen en zeker met de originele inrichting worden zeldzaam -> in richtlijn voor erf op te nemen + in Erfgoed beleid opnemen	De ontwerprichtlijnen van het LOP richten zich voornamelijk op de erfopzet en de landschappelijke elementen, en minder op de bebouwing zelf. Uiteraard wordt cultuurhistorie bij individuele percelen wel meegenomen wanneer dit relevant is. Voor rijks- en gemeentelijke monumenten gelden bijvoorbeeld strengere eisen en aanvullende afwegingskaders. Cultuurhistorie wordt dus per plan meegewogen indien dit noodzakelijk is. Verder kunnen bakhuisjes worden meegenomen in de gebiedsbiografieën binnen het erfgoedbeleid, aangezien zij vaak een belangrijk onderdeel vormen van het cultuurhistorische beeld van een boerderij of een gebied zoals Slichtenhorst. De gebiedsbiografieën zijn op dit moment nog niet beschikbaar, maar het traject voor het opstellen hiervan start in de zomer van 2026.

	8	Pagina 23 toevoegen dat Slichtenhorst ook een landschappelijke parel is, niet alleen he Hoevelakense Bos. Landschappelijke parel :Lint van Slichtenhorst met daarbij behorend landschap in sterke onderlinge samenhang met de Breede Beek	Goede suggestie. Dit hoofdstuk gaat niet alleen over het slagenlandschap van Hoevelaken, maar ook over dat van Slichtenhorst. We zullen daarom het lint van Slichtenhorst expliciet in de tekst benoemen.
	10	Op pagina 23 toevoegen dat de tabaks kenmerken als apart onderdeel herstel/streefbeeld opnemen: kleine kavels / schuren / structuren die gerelateerd zijn aan de toenmalige tabaksteelt "reanimeren"	Wij zijn het met jullie eens dat de tabaksteelt cultuurhistorisch gezien zeker een belangrijk onderdeel geweest van het gebied. De suggestie om dit op deze plek uitgebreider te beschrijven is echter te gedetailleerd voor het hoofdstuk ontwerprichtlijnen. Daarnaast passen beschrijvingen van tabaksschuren beter binnen het erfgoedbeleid of het beeld- kwaliteitsplan, omdat het hier om bebouwing gaat. Hierdoor vallen ze buiten de scope van het LOP.
	11	Pagina 24: In onze ogen behoren de Monumentale boerderijen/erven ook als bijzonder element genoemd te worden.	Monumentale boerderijen en erven zijn zeker bijzondere en waardevolle elementen in het landschap van Slichtenhorst. Op pagina 24 worden echter de grotere landschappelijke structuren beschreven. Individuele monumentale erven worden daarom niet in dit deel van de tekst genoemd. Daarnaast worden monumentale erven naast het LOP ook getoetst en beschermd via ander beleid, zoals het erfgoedbeleid en de cultuurhistorische waardenkaarten.
	12	Pagina 25 Richtlijnen inrichten landschap: Behoud en versterken van de boomsingels langs sloten	Wij zijn het met jullie eens. Binnen initiatieven wordt altijd gekeken hoe het

		Wij zien graag herstel van landschapselementen: ook in de richtlijnen opnemen "Herstel" Hiermee bedoeld: daar waar het was en nu niet meer weer terugbrengen in het landschap	landschap kan worden versterkt. Daarbij wordt eerst onderzocht welke landschapselementen in het verleden aanwezig waren en of deze kunnen worden teruggebracht. In de praktijk wordt dit per locatie bekeken, zodat duidelijk wordt waar de kansen en mogelijkheden liggen om de landschappelijke kwaliteit te verbeteren.
	13	Pagina 25 en 31: Kopje aandacht voor fauna missen wij veel soorten en vooral kerkuil, reeën, das, egel, roofvogels als valk, buizerd, kiekendief, Sperwer.	Bedankt voor de tip. We gaan een deel van deze soorten toevoegen aan het kopje aandacht voor fauna.
	14	Pagina 29: Staat dat er veel sloten gedempd worden. Die reden was en is deels nog zo, maar er worden nu sloten gedempt vanwege regelgeving: bufferstroken /beschermings zones van 1-5 meter langs watergangen -> oplossing in de praktijk: sloten ed dempen -> bufferstrook niet meer aan de orde.....geen nadeel meer van die regel.....Betekent: averechts effect door goed bedoelde regelgeving -> oplossing....??: bijv ANLb - pakketten /...	Sloten zijn een belangrijk onderdeel van het landschap en zijn erg bepalend voor de structuur en herkenbaarheid van het landschap. Helaas worden sloten om verschillende redenen gedempt. Het LOP richt zich met de ontwerprichtlijnen niet op de beheerpakketten die nodig zijn om landschapselementen in stand te houden.
	15	Pagina 29; .. Diepe Kwel Inier in bijzonder, maar ook in het algemeen voor LOP: richtlijnen voor water opvang. Motivatie: op diverse plaatsen in landschap gemeente Nijkerk zijn de oude kolken te vinden (drinkwatervoorziening voor vee) ,rabatten, slenken die 's winters blank stonden : nu in kader van klimaat adaptatie naadloos in te passen in doelstelling LOP. Bovendien een sterke impuls voor biotopen/toename biodiversiteit.	In de ontwerprichtlijnen zijn verschillende elementen opgenomen die kunnen bijdragen aan het vasthouden en opvangen van water, zoals poelen, wadi's en sloten die met een oevervriendelijk beheer worden onderhouden. Daarnaast denken we in regionaal verband na over bodem- en watersturend ontwerpen. Bij grotere projecten of gebiedsvisies is dit zeker een thema dat in het kader van klimaatadaptatie wordt meegenomen. Het wordt echter niet als een aparte,

			aanvullende ontwerprichtlijn binnen het LOP opgenomen.
	16	Op pagina 30 staat Relatief weinig landschappelijk raamwerk aan landschapselementen: bosgebied als uitloper van De Bunt. Dergelijke elementen vragen om afzonderlijke aandacht/aanpak?	Zeker, op pagina 30 staat een algemene beschrijving van de landschappelijke kenmerken voor het gehele gebied van de jonge veen- en turfontginningen. Voor specifieke bosgebieden zoals de uitlopers van de Bunt vragen om een andere landschappelijke inpassing dan het meer halfopen veenlandschap. Daarom wordt bij individuele initiatieven altijd per locatie bekeken wat de landschappelijke kwaliteiten zijn en waar kansen liggen om het landschap te versterken.
	17	Pagina 30; Wij zijn het eens met de benoemde aandachtspunten Gaat LOP dit keren??	Met het LOP willen we duidelijke ontwerprichtlijnen en ontwerpprincipes meegeven aan initiatiefnemers, zodat zij kunnen bijdragen aan de versterking van de landschappelijke kwaliteit. Daarnaast probeert de gemeente ook zelf bij te dragen aan de benoemde aandachtspunten, onder andere via projecten zoals klompenpaden, bloemrijke akkerranden en beplantingsprojecten. Hierbij maken we gebruik van verschillende landschapssubsidies.
	18	Pagina 25 staat dat hydrologische vormen de basis vormen van het kampenlandschap. hydrologische eigenschappen Slagenlandschap Slichtenhorst -> ook aandacht voor ?	Slichtenhorst ligt binnen meerdere landschapstypen, namelijk het slagenlandschap en het kampenlandschap. In het LOP is daarom ook aandacht voor de hydrologische kenmerken en kwaliteiten van beide landschapstypen

			binnen het gebied Slichtenhorst
	19	Toevoegen aan bijzondere elementen (p. 37): • De Neude, • Landgoed Slichtenhorst • Strijlandse Beek	Dit zijn inderdaad belangrijke elementen voor Slichtenhorst en bepalende elementen in het landschap. Wij zullen deze toevoegen aan de lijst van bijzondere elementen in het Slagenlandschap.
	20	Wij zien liever dat er over een sterker doel wordt gesproken: verlies stoppen en herstel landschappen (pagina 36 en 38). Zie eerdere opmerking pagina 25.	Deze suggestie komt meerdere keren terug en het antwoord is terug te lezen bij onderdeel 2.
	21	Gereedschapskist: onderdeel natuurvriendelijke oevers langs sloten pagina 53). toepassen bij alle beken in Slichtenhorst, in ieder geval De Breede Beek -> bepaalde beken extra er uitlichten in LOP?	De gereedschapskist geeft meer informatie over natuurvriendelijke oevers langs sloten. Binnen individuele projecten wordt altijd bekeken welke kansen er zijn om het landschap te versterken en of het mogelijk is om een natuurvriendelijke oever in te richten. Daarnaast worden bepaalde beken extra toegelicht in het themahoofdstuk Water.
	22	Greedschapskist zoete plas pagina 54: zie opmerking over oude kolken (en poelen); beginnen met deze weer uit te baggeren/graven.	Dank voor de suggestie. De gereedschapskist geeft aanvullende informatie over verschillende landschapselementen en het beheer daarvan. Zij gaat echter niet dieper in op het her graven of uitbaggeren van oude kolken en poelen. Dit valt buiten de reikwijdte van het LOP
	23	Gereedschapskist overgangen Pagina 55 ANLb of andere stimuleringen opnemen in gereedschapskist ?	Onze ervaring is dat agrariërs de ANLB-pakketten goed weten te vinden via de agrarische collectieven. Uitgebreide informatie over deze beheerpakketten is daar beschikbaar. We nemen deze pakketten niet op in het LOP, omdat het LOP geen instrument is voor

			beheerregelingen of beheersubsidies. Daarnaast werken we, naast het LOP, aan een communicatiemiddel en een duidelijke webpagina over het LOP. Dit onderwerp zou daar een goede plek kunnen krijgen. Bedankt voor deze suggestie.
	24	Gereedschapskist onderdeel Boomgaarden:gemeente: Burger boomgaarden in woonwijken/ randen woonwijken	We zijn van plan om deze zomer, samen met IVN en Stichting Landschapsbeheer Gelderland, de hoogstambrigade nieuw leven in te blazen. Dit doen we door een project op te zetten met cursussen over (hoogstam)beheer en extra werving van vrijwilligers. De hoogstambrigade ondersteunt zowel bij de boomgaarden in de woonkernen als bij particuliere grondeigenaren.
	25	Pagina 70: algemeen: als men nu weet dat een element een beperking gaat worden in de toekomst, dan wordt element nu verwijderd.....: een dilemma Waarom wordt er gesproken over toekomstig verantwoordelijk ruimtegebruik: in de toekomst , waarom niet NU ?	In deze alinea wordt gesproken over toekomstig ruimtegebruik en opgaves en ontwikkelingen die zich nu en in de toekomst kunnen voordoen. De landbouw bevindt zich immers in een transitie, waardoor functies en gebruik van het buitengebied kunnen veranderen. Daarnaast speelt ook de woningbouwopgave een rol. Nieuwe woningen vragen om een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Nu en in de toekomst. Daarbij zijn de ontwerprichtlijnen niet alleen voor toekomstige situaties bedoeld, maar juist ook nu al toepasbaar.
	26	Thema natuur pagina 73: Wordt gesproken over biodiversiteitverlies door	Bedankt voor deze opmerking. We nemen dit

		afname bodemkwaliteit en landbouw. hier wordt alleen "landbouw"specifiek genoemd. is te eenzijdig -> uitbreiding bebouwing, groei inwoners, toename autogebruik, extra wegen,...etc ook noemen.	punt mee in de verdere uitwerking van het LOP en zullen de tekst aanpassen.
	27	Pagina 74: Wordt genoemd dat gemeente Nijkerk inwoners stimuleert om de natuur te beschermen en te versterken en aan te sluiten op het landschap.Doormiddel van? Zijn deze te benoemen?	De gemeente Nijkerk voert ieder jaar verschillende projecten uit om het landschap te versterken, bij te dragen aan de lokale biodiversiteit en inwoners te stimuleren. Voorbeelden hiervan zijn de poelenbrigade, de hoogstambrigade, erfbeplantingsplannen, bijenoases en het monitoringsproject voor wilde bijen. Omdat we graag samen met inwoners en vrijwilligers aan de slag gaan, werken we met een jaarlijks uitvoeringsprogramma in plaats van een meerjarenprogramma. Hierdoor kunnen we sneller inspelen op de actuele behoeften en wensen in het buitengebied. Voor deze projecten maken wij gebruik van verschillende landschapssubsidies.
	28	Kaart leefgebied van diersoorten: Soorten komen ook voor in Slichtenhorst, maar staan er boven in het kampenlandchap genoemd.	De kaart van de leefgebieden met soorten geeft een grove weergave van waar soorten per landschapstype voorkomen; het is geen exacte afspiegeling van de werkelijkheid. We zijn ons ervan bewust dat deze soorten ook in het kampenlandschap en Slangenlandschap van Slichtenhorst voorkomen. Aangezien soorten zich kunnen verplaatsen en geen harde grenzen kennen, is de kaart bedoeld als

			richtinggevend en niet als een exacte ecologische inventarisatie.
	29	Thema water: toevoegen en Strijlandse Beek, Slichtenhorsterbeek in tekst naast brede beek.	Bedankt voor de suggestie. Wij gaan dit toevoegen aan de tekst van het thema water.
	30	Waterberging en natte natuur !! Zijn belangrijk voor Slichtenhorst.	Dat begrijpen wij en we zijn het met jullie eens dat dit belangrijke opgaven zijn voor het gebied Slichtenhorst.
	31	Thema duurzaamheid, energietransitie en klimaatadaptatie. Er staat geschreven dat op kleine en grotere schaal kunnen duurzame energiebronnen worden benut, zoals zonne-energie, windenergie en biomassa. Dat is tegenstrijdig met de doelstellingen van het LOP. Inzet buitengebied voor klimaat adaptatie : zonne energie alleen op daken Windenergie niet Biomassa in combinatie met natuur beheer : maaisel/houtsnippers onderhoud houtwallen ed Het gebied : de ruimte inzetten voor klimaat adaptatie elementen als: waterberging, verkoelen door bomen etc	Het doel van het LOP is om het landschap te beschermen en te versterken en gelijktijdig ontwikkelingen mogelijk te maken. Dit geldt ook voor duurzame initiatieven. Aandacht voor de landschappelijke kwaliteit is dan uiteraard van belang. Daarom beschikken we over meerdere beleidskaders waarin specifiek is vastgelegd hoe duurzame energieopwekking ruimtelijk kan worden ingepast. Dit betreft onder andere het beleidskader Duurzame opwek Boerderijmolens (2023), het beleidskader Duurzame opwek Zon op Land (2020), de zoekgebieden voor windturbines langs de A28 en de Routekaart Energieneutraal 2050. Verder herkennen wij het belang van maatregelen in het buitengebied die bijdragen aan klimaatadaptatie, zoals waterberging, het vergroten van groen en schaduw, en het versterken van landschapselementen. Deze aspecten worden waar mogelijk betrokken bij

			ruimtelijke initiatieven en gebiedsuitwerkingen. Daarnaast denken we op regionaal niveau ook na over de circulaire economie in het landelijk gebied en het gebruik van biomassa en reststromen.
Wie	**#**	**Input**	**Wat gaan we er mee doen**
Adviescommissie omgevingskwaliteit	1.	De landschapsbeschrijvingen zijn helder: het LOP heeft niet echt een radicaal andere inhoud gekregen.Ten aanzien van de leesbaarheid ervan zou evenwel kunnen worden gestart met het tonen van de huidige situatie van het landschap op het grote(re) schaalniveau. Gevolgd door een analyse van de kwaliteiten, kansen en bedreigingen, mede in het licht van ontwikkelingen in de landbouw en klimaatverandering. Hieruit kan worden gedestilleerd hoe met deze veranderingen dient te worden omgegaan. En welke ontwikkelingen kunnen helpen om het landschap te versterken en het beoogde streefbeeld te bereiken.	Dat klopt inderdaad. De focus van deze actualisatie ligt met name op de leesbaarheid van het document en op de begrijpelijkheid van de ontwerprichtlijnen voor initiatiefnemers. Voor een breder begrip van het ontstaan van de landschappen, de belangrijke kwaliteiten en opgaven is de onderliggende analyse uiteraard van belang. Daarom zijn deze hoofdstukken als extra verdieping toegevoegd in themahoofdstukken. Om initiatiefnemers sneller te begeleiden naar hoe de ontwerprichtlijnen toegepast kunnen worden, is er in deze actualisatie voor gekozen om eerder in het document naar de ontwerprichtlijnen toe te werken. Zo blijft het document zowel toegankelijk voor initiatiefnemers als inhoudelijk verdiepend voor wie meer achtergrondinformatie wenst.
	2.	Andere aandachtspunten zijn de overgangen van de verschillende landschapstypen, welke kenmerken bezitten die het koesteren waard zijn.	We zijn het met jullie eens dat dit belangrijke gebieden zijn. Alle overgangsgebieden hebben specifieke kenmerken. Deze zijn lastig samen te vatten in één of enkele algemene ontwerprichtlijnen. Elk

			initiatief vraagt, los van de ontwerprichtlijnen, om maatwerk. Dit is in overgangsgebieden niet anders; daar wordt extra zorgvuldig gekeken naar de aanwezige landschappelijke en ruimtelijke kenmerken. Daarnaast krijgt de overgang tussen stad en buitengebied aandacht in het streefbeeld, zodat deze gebieden kunnen worden meegegeven als een belangrijk kader binnen gebiedsprocessen. De overgangsgebieden en de bijbehorende beeldkwaliteit hebben in de opzet van dit LOP een prominentere rol gekregen door ze al aan het begin van hoofdstuk 2 te benoemen.
	3.	Hoe verhouden de plannen voor oostelijk Nijkerk zich bijvoorbeeld tot de ‘parels’ van het streefbeeld? De kwaliteit van die parels komt nog te weinig naar voren.	Het LOP is een belangrijk kader voor de Omgevingsvisie en daarmee ook voor het project Oostelijk Nijkerk. In het LOP zijn de belangrijkste landschappelijke waarden beschreven en vormen de ontwerpprincipes een vertrekpunt voor de verdere uitwerking van het project Oostelijk Nijkerk. Daarnaast bevat het LOP een streefbeeld dat kan worden toegepast binnen het projectgebied Oostelijk Nijkerk. Het project biedt mooie kansen om nieuwe landschappelijke structuren aan te brengen en bestaande structuren te versterken. Deze uitwerking vindt plaats binnen het project Oostelijk Nijkerk.
	4.	Tot slot zou nog een aantal thema’s (zoals energie, landbouw en wonen) kunnen worden benoemd die de lezer (burger, ondernemer, beheerder) op weg	In de landschappelijke thema’s die naast de ontwerprichtlijnen zijn beschreven, komen deze

		helpt met zijn of haar initiatief: koppel daar goede voorbeelden of inspiratievolle ontwerptools aan.	onderwerpen aan bod. Het zijn inderdaad belangrijke onderdelen van het buitengebied. Daarnaast werken we aan een compact communicatiemiddel en een nieuwe webpagina, waarin deze voorbeelden en ontwerptools eveneens opgenomen kunnen worden.